

Пойда С.А.,
к.пед.н., старший викладач
кафедри управління та
адміністрування КВНЗ «Вінницька
академія неперервної освіти»

Стечкевич С. О.,
Львівський національний
університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Академічна група ФПШ-32

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Останнім часом у соціальних мережах та публікаціях ЗМІ часто можна зустріти висловлювання батьків, обурених труднощами, пов'язаними з дистанційним навчанням. Серед основних причин таких негараздів виокремлюють низьку якість навчання, утруднення, які викликає в учнів така форма навчання, велике навантаження на батьків, які допомагають учням у навчанні тощо.

Деякі вчителі, які вважають дистанційне навчання інтелектуальною іграшкою науковців, теж долучаються до цих голосів. Їх аргументи полягають у відсутності спілкування, особистісного контакту з учнями, а також збільшення навантаження при підготовці та проведенні онлайн-занять.

Аналіз наукових джерел[1-4] виявив, що основними проблемами, які постають перед закладами освіти в процесі організації та реалізації дистанційного навчання, є:

- відсутність у частини учителів та учнів сучасних комп'ютерів, ноутбуків або гаджетів, а також не дуже якісне підключення до мережі Internet;
- відсутність захищеного освітнього середовища,
- недостатній рівень у педагогів певних специфічних знань та навиків щодо організації та проведення навчання за дистанційною формою навчання,

- недостатній рівень у педагогів знань та умінь щодо підготовки контенту для дистанційного навчання.

Що стосується учнів, то основними умовами реалізації якісного дистанційного навчання є формування у школярів мотивації до навчання та уміння самостійно ставити перед собою цілі й досягати їх у визначений час.

Розглянемо орієнтовні шляхи вирішення проблем, які виникають у процесі організації та реалізації дистанційного навчання.

Раніше єдиним засобом створення захищеного освітнього середовища була установка та налагодження LMS – learning management system або системи управління навчанням. Наразі і зараз така система є актуальною. Ми поділяємо думку Ю. Пасіхова [5], що навчальний заклад повинен мати власну таку систему. При цьому частина таких систем є безкоштовними, як, наприклад, Moodle; і школи можуть самостійно розгорнути їх, придбавши домен та хостінг. Однак для розгортання, налаштування та обслуговування системи потрібні фахівці, які будуть володіти відповідними знаннями та вміннями.

Іншим шляхом для організації інформаційно-освітнього середовища є використання закладом освіти хмарних рішень. Серед таких рішень найбільш цікавими для педагогів є хмарні рішення від Google: G-suite for Education та Microsoft – Office 365. Обидва рішення можуть бути розгорнуті для державних закладів освіти безкоштовно. У таблиці 1 наведено порівняння сервісів з метою їх використання у освітньому процесі за дистанційною формою навчання на основі певних видів освітньої діяльності.

Таблиця 1

Інструменти хмарних сервісів для організації дистанційного навчання

G-Suite for Education	Microsoft Office 365	Освітня діяльність
Google Classroom	MS Teams	Організація інформаційно-освітнього простору, проведення занять, отримання зворотного зв'язку

Google Meet	MS Teams	Організація та проведення вебінарів
Google Disk	Onedrive	Зберігання інформації, поширення, організація колективної роботи
Google Documents, Sheets, Presentation	MS Word, Excel, PowerPoint, Sway	Підготовка документів, поширення, організація колективної роботи
Jamboards	MS Board	Дошка для індивідуальної та колективної роботи
Google Calendar	MS Calendar	Планування навчальної діяльності
Google Forms	MS Forms	Проведення опитування, анкетування, здійснення перевірки знань
Gmail	Outlook	Спілкування між усіма учасниками освітнього процесу засобами електронної пошти
G+	Yammer	Закрита соціальна мережа

Як видно із даних таблиці 1 обидві хмари мають схожі інструменти, які можна використовувати з метою організації та реалізації навчальної діяльності за дистанційною формою навчання. Користувачі – працівники закладів освіти – можуть аргументовано обрати той набір інструментів, який дає їм можливість найбільш результативно виконувати власну професійну діяльність.

Першим етапом роботи щодо організації дистанційного навчання має бути обґрунтований вибір хмарного сервісу та його розгортання для організації. Розгортання не складає утруднень. Це можна досить легко зробити, скориставшись рекомендаціями за покликаннями: <https://bit.ly/3ntkG3v> та <https://bit.ly/3f0qQo1> для Microsoft Office 365 і <https://bit.ly/2G7jIJp>,

<https://teachfromanywhere.google/intl/uk/#for-teachers> для G-Suite for Education. Для розгортання обох хмар необхідна наявність доменного імені. При цьому Microsoft може безкоштовно надати піддомен у своєму домені (onmicrosoft.com). Зауважимо, що працівник закладу освіти, який подає заявку для розгортання вказаних сервісів, може й не мати профільну освіту, пов'язану із інформаційними технологіями або інформатикою.

Наступним етапом роботи є створення облікових записів учителів та учнів. Їх можна додавати вручну, а також таку роботу можна автоматизувати, додавши їх дані до спеціальної електронної таблиці у форматі CSV. Саме на цьому етапі й починається дистанційне навчання. Додавши сюди всіх учасників навчального процесу, учителі створюють захищене інформаційно-освітнє середовище, учасники якого можуть зайти всередину тільки після авторизації.

Щодо організації занять на дистанційному етапі, то варто окремо виділити синхронні та асинхронні види навчальної діяльності. Синхронні – це чати, вебінари, у процесі яких учитель та учні можуть одночасно здійснювати спілкування, обмін даними. Також до синхронного виду можемо віднести колективну роботу над документами (текстовим документом, презентацією, малюнком, завданням на колективній дошці тощо). Асинхронні види діяльності переважно пов'язані із самостійною роботою учнів, виконанням ними завдань учителя. Всі ці види діяльності можуть бути реалізовані сервісами, що містяться і у G-Suite for Education, і у Microsoft Office 365. При цьому виділені вище асинхронні види навчальної діяльності можуть бути реалізовані й у синхронному режимі. Наприклад, під час вебінару учень може розв'язувати завдання та надсилати результати його виконання учителю.

Отже, для того, щоб організувати навчальний процес за дистанційною формою навчання, не обов'язково встановлювати власну платформу дистанційного навчання. Для цього можна скористатись хмарним сервісом, який, за рахунок своїх інструментів, дає можливість реалізувати потреби закладу освіти. Серед хмарних сервісів, які мають таке спрямування, можна

рекомендувати до розгортання на базі закладу освіти G-Suite for Education або Microsoft Office 365.

Окрім наявності одного з цих сервісів, для організації та реалізації якісного дистанційного навчання необхідна підготовка кадрового складу закладу освіти з питань розуміння принципів дистанційного навчання, створення якісного контенту, використання хмарних сервісів (не тільки із обраної хмари) під час синхронної та асинхронної навчальної діяльності тощо.

Література:

1. Пойда С.А. Організаційно-педагогічні умови підвищення кваліфікації учителів інформатики за дистанційною формою навчання: дис. ... к. пед. н. : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти»
2. Литвинова, С. Г. Технології навчання учнів у хмаро орієнтованому навчальному середовищі загальноосвітнього навчального закладу. Інформаційні технології і засоби навчання. Том 47, № 3. С. 49-66.
3. Захар О. Г. Методична система підвищення кваліфікації вчителів інформатики із застосуванням технологій дистанційного навчання : дис. канд. пед. наук : 13.00.04. Київський університет імені Бориса Грінченка. К., 2016. 278 с
4. Антощук С.В., Гравіт В.О. Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті: наук. посіб. / С.В.Антощук, В.О.Гравіт. – Суми: НІКО, 2015. – 180 с
5. Пасіхов Ю. Я. Створення інформаційно-освітнього середовища для організації навчального процесу та підтримки життєдіяльності закладів освіти. Комп'ютер у школі та сім'ї. - 2012. - № 1. - С. 7-11. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2012_1_4.